

Jätetaksoista annetut mielipiteet ja vastineet mielipiteisiin

Pohjois-Savon Kiinteistöyhdistys / Kiinteistöliitto Itä-Suomi, 31.10.2018

Luonnosvaiheessa olevan jätetaksan kehitys on mielestämme oikeansuuntainen. Taksan mukaan hinnoittelua ollaan uudistamassa siten, että perusmaksut ja sekajätteiden tyhjennyshinnat ovat säilymässä ennallaan, mutta biojätteen, sekä kartonki- ja muovipakkausten tyhjennysmaksuja ollaan alentamassa. Jo ennestään veloitusettomat lasipakkausten ja metallin tyhjennykset säilyvät ennallaan.

Kun hinnanalennukset kohdistetaan hyötyjätteiden tyhjennyksiin, tukee tämä hyvin pyrkimystä edistää kierrätystä. Lisäksi tällä vastataan hyvin EU:ssa asetettuihin tiukentuviin kierrätysvaatimuksiin. Hyötyjätteet on tärkeää saada kierrätettyä, jottei materiaaleja hukata.

Koska tulevaisuudessa lajitteluvaatimukset todennäköisesti entisestään kiristyvät, on tärkeää, ettei tästä aiheudu taloyhtiöille kohtuuttomia ja yllättäviä lisäkuluja. Nyt uudistettava taksa tukee ja kannustaa taloyhtiöitä entistä tehokkaampaan lajitteluun.

Jotta lajittelu nähtäisiin tärkeänä ja myös taloudellisesti kannattavana, toivoisimme asian esilletuomiseen laajaa viestintäkampanjaa, joka tavoittaisi kaikki taloyhtiöissä asuvat. Olisi tärkeää saada esille se, että sekajäteastian tyhjennyshinta on yli puolet kalliimpaa kuin minkään hyötyjäteastian tyhjennys – lajittelu siis todella taloyhtiöissä kannattaa! Lisäksi taloyhtiöiden saatavilla tulisi olla valmis sovellus, johon taloyhtiö syöttäisi perustiedot (huoneisto ja/tai asukasmäärä), jonka jälkeen sovellus ehdottaisi taloyhtiölle käypää ratkaisua jätehuollon järjestämiseksi (tarvittavat jäteastiat; jätelaji, astiakoko, tyhjennysväli, jätehuollon kustannukset) – sovelluksen tarve tulee esille viimeistään siinä vaiheessa kun jätehuoltomääräyksiä/lajitteluvaatimuksia tiukennetaan.

Jätehuollon viranomaispalvelujen vastine Pohjois-Savon Kiinteistöyhdistyksen / Kiinteistöliitto Itä-Suomen mielipiteeseen

Mielipiteessä esille tuodut ajatukset tehokkaasta viestintäkampanjasta ja taloyhtiöitä palvelevasta jätehuolto-sovelluksesta ovat erittäin hyviä. Jätekukko ottaa viestinnässään toiveen huomioon. Jätekukko selvittää myös ehdotetun kaltaisen sovelluksen kehittämistä. Tällainen sovellus palvelisi taloyhtiöiden lisäksi myös Jätekukkoa jätehuollon toteuttamisessa ja neuvonnassa sekä jätehuoltoviranomaista jätehuollon seurannassa.

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry, 30.10.2018

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry edustaa yli viittäkymmentä jätehuollon osaamista ja palveluita tarjoavaa yritystä, joista osa toimii Savo-Pielisen jätelautakunnan toiminta-alueella. YTP esittää mielipiteensä jätetaksaluonnoksista yksityisten jätehuoltoyritysten edustajana.

Ensisijaisen järjestämistäksän taksat

Kunnan ensisijaiselle järjestämistäksän kuuluvalle taksalla voidaan tehokkaasti ohjata kuntalaisia lajittelemaan jätteensä. Jätelain mukaan jätetaksaa saa kannustaa jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä jätteen etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Kannattamme lämpimästi Savo-Pielisen alueen jätetaksan tuotua hintaohjausta. Niin biojätteen kuin muiden erilliskerättävien jakeiden syntypaikkajätteen kannustaminen on edellytys kierrätyksen lisäämiselle.

Esitämme ensisijaista jätehuoltoa koskevaan taksan seuraavat pykäläkohtaiset huomiot.

7 § Perusmaksun muodostuminen

Taksan mukaan perusmaksu on alhaisempi kiinteistöille, jotka syntypaikkajätteen biojätteensä. Alhaisempaa maksua ei ole perusteltu taksassa. Perusmaksun perusosalla kerrotaan rahoitettavan yleisestä jätehuollon palveluverkoston ylläpidosta aiheutuvat kustannukset. Biojätteen keräystä ei ole kuvauksen mukaan sisällytetty perusmaksun perusosaan, vaan biojätteen erilliskeräyksestä laskutetaan kiinteistöiltä erikseen 8 §:n mukaisesti. Mikäli alhaisemmalla perusmaksulla on tarkoitus kompensoida osa biojätteen erilliskeräyksen kustannuksista biojätettä lajitteleville kiinteistöille, tulee sinänsä hyvän tarkoituksen lainmukaisuus tarkistaa. Perusmaksusta säädetään jätelain 78 §:ssä. Pääsääntönä on, että etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon ohjataan jätelajikohtaisilla tyhjennysmaksuilla.

12 § Vastaanottomaksut lajitteluasemilla

Lajitteluasemien vastaanottohintojen osalta kannattamme taulukon 8 poistamista ensisijaisen jätehuollon taksasta. Taulukko määrittää maksut lajitteluasemien vastaanotosta muille kuin kotitalouksille. Koska taksaa koskee vain ensisijaisen vastuun jätteitä, tulisivat taulukon 8 kohdalla kyseeseen kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan jätteet. Mikäli taulukon 8 korkeammat hinnat pätevät nimenomaan kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan jätteiden vastaanotolle, tulee nämä toimijat mainita taulukon otsikossa.

Muun kuin ensisijaisen vastuun jätteiden maksuista säädetään erikseen TSV-jätetaksassa.

Toissijaisen vastuun TSV-taksa

Kuntayhtiö saa palvelua sen ensisijaiselle vastuulle kuuluvan jätteen lisäksi yrityksistä toissijaisen vastuun kautta vain tilanteissa, joissa markkinoilla ei ole yrityksen jätteen palvelua tarjolla. Jättekukko Oy toimii alueella, jossa jätehuollon palveluita myydään markkinoilla usean yrityksen toimesta.

TSV-palvelun läpinäkyvyyttä edistetään keskeisesti jätetaksalla. Jätelain mukaisesti TSV-maksujen tulee vastata mahdollisimman tarkasti jätehuollon järjestämisestä aiheutuvia todellisia kustannuksia eikä niitä saa esimerkiksi kompensoida asukkaiden jätemaksuilla tai markkinaehtoisen toiminnan tuloilla. Jätelautakunta seuraa, että kuntalaisilta kerättävät jätemaksut käytetään kunnan vastuulle kuuluvan jätteen käsittelyyn ja TSV-palveluista maksetaan lakiin kirjatun aiheuttaja maksaa -periaatteen mukaisesti.

Savo-Pielisen jätelautakunnan toiminta-alueella on yksityisen sektorin vastaanottopalveluita lukuisille jätteille. Näitä jätteitä on lueteltu tämän mielipiteen liitteessä. Vastaanotettavista jätteistä on olemassa julkisesti saatavilla olevia hinnastoja. Yritykset toimittavat lautakunnalle mielellään listoja tarjoamistaan jätehuoltopalveluista.

YTP katsoo, ettei liitteessä mainittujen jätteiden TSV-vastaanotolle ole perusteita, koska palvelua on saatavissa markkinoilta eikä hinnoittelu poikkea kohtuuttomasti taksassa ilmoitetuista hinnoista. Ehdotamme nimikkeiden poistamista TSV-taksasta.

Myös Jätekuukko Oy toimii itse markkinoilla myyden palveluja yrityksille. Markkinaehtoiselle jätteelle kuntayhtiöllä on oma hinnastonsa, eikä jätelautakunnan valmisteleva TSV-jätetaksa koske markkinaehtoista myyntiä. Nyt TSV-taksa sisältäneenä ns. räätälöityjä hintoja asiakkaille, joiden tulisi kuulua Jätekuukko Oy:n markkinaehtoiselle puolelle. Tällaisilta asiakaskohtaisilta hinnoilta vaikuttavat esimerkiksi nimikkeet "Prosessijäte", "REF, poltettava jäte", "Hiekanerotusliete" ja "Sadevesikaivoliete".

Markkinaehtoisuuteen viittaa myös asbestijätteen hinnan alennus samalle tasolle yksityisten yritysten vastaanottohinnan kanssa jo edellisen taksan valmistelussa. Hinnanlaskua perusteltiin jätteen verottomuudella. Asbestijäte on ollut verotonta jäteverolain perusteella ja verottomuus on jäteyhtiöiden perustietoa.

Kuntayhtiön markkinaehtoisen myynnin eriyttäminen TSV-myynnistä on oleellista, koska TSV:n edellytyksiä säätelee jätelaki ja kuntayhtiön toimintaa markkinoilla niin laki julkisista hankinnoista kuin jätelakikin. Vuoden 2019 alusta kunnan jätelaitos saa toimia markkinoilla korkeintaan 10 %:n osuudella liikevaihdostaan ilman, että sen sidosyksikköasema vaarantuu.

Jätelakioppaan (ympäristöministeriön raportteja 5/2015) mukaan kunnan jätehuoltoviranomaisen tulisi säännöllisesti seurata kunnan jätelaitoksen toimintaa TSV-palvelujen järjestämisessä. Tämän mahdollistamiseksi kunnan jätelaitoksen tulee pyynnöstä antaa jätehuoltoviranomaiselle tietoja TSV-asiakkaista ja näille tarjotuista palveluista (jätelain 122 §:n 3 momentin nojalla). Vaikka jätelaissa 44 §:ssä säädetty kirjanpidon eriyttämisvaatimus ei koske TSV-palvelun eriyttämistä muusta lakisääteisestä palvelusta, Jätelakioppas suosittaa tietojen eriyttämistä ja niiden julkaisemista toiminnan läpinäkyvyyden varmistamiseksi.

Vuoden 2019 aikana tulee voimaan jätelain muutos, joka velvoittaa jätteenhaltijaa tarkistamaan markkinapuutteen digitaalisessa tietoaalustassa ennen kuin TSV-palvelua on mahdollista pyytää kuntayhtiöltä. Alustaan viedään myös vuositasolla kokoomatietoa tarjotuista palveluista. Tietoaalusta antaakin jatkossa jätelautakunnalle aiempaa paremman mahdollisuuden TSV-palvelujen seurantaan.

Läpinäkyvällä ja kustannusvastaavalla TSV-taksalla jätelautakunta vahvistaa osaltaan kunnan jätelaitoksen TSV-menettelyjen lainmukaisuutta.

Liite. Toiminta-alueella markkinoilla vastaanotettavat jätenimikkeet (lista ei ole tyhjentävä): asbestijäte, asfalttijäte, betonijäte joka sisältää asbestia, betonijäte joka sisältää tiiltä, betonijäte eri kappalemitoilla (ml. pilaantuneet), bitumijäte, hiekanerotimen liete, katujen puhdistuksessa syntyvät jätteet, kevytbetoni, kipsijäte, kyllästetty puu, käsitelty puu, louhe ja kivet, maat pilaantuneet, maat puhtaat ja myös kiviä sisältävät, metalliromu, puhdas energiajäte, puhdas puu, rakennusjäte (lajiteltava ja loppusijoitettava), renkaat, tasolasi, tiilijäte, tuhkat, tuulilasit.

Jätehuollon viranomaispalvelujen vastine YTP ry:n mielipiteeseen

Ensisijaisen järjestämisvastuun taksa

Savo-Pielisen jätelautakunta tuntee jätemaksuja, ml. perusmaksua, koskevan sääntelyn. Jätelain 78.3 §:n mukaan jätemaksu, jolla katetaan jäteneuvonnasta, rekisterin ylläpidosta ja muista vastaavista jätehuollon järjestämiseen liittyvistä tehtävistä aiheutuvat kustannukset, voidaan periä erillisenä perusmaksuna. Perusmaksulla voidaan kattaa myös vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisten vastaanottoaikojen perustamisesta ja ylläpidosta kunnalle aiheutuvat kustannukset. Savo-Pielisen jätelautakunnan toiminta-alueella perusmaksulla katetaan jätelain mahdollistamia kustannuksia eli lajitteluasemien infra (rakenteet ja ylläpito), vaarallisten jätteiden jätehuolto ja Rinki-ekopisteverkostoa täydentävät ekopisteet. Perusmaksulla katetaan myös jäteneuvonta ja viestintä, jätehuoltoviranomaisen kustannukset sekä osin jätehuollon rekisterien ylläpitoa. Perusmaksulla ei kateta miltään osin biojätteen tai muiden hyötyjätteiden keräyksen kustannuksia, vaan nämä kompensoinnit tehdään sekajätteen käsittelymaksulla.

Jätelain 79.2 §:n mukaan perusmaksun perusteita ovat kiinteistöllä asuvien henkilöiden lukumäärä tai kiinteistön käyttötarkoitus taikka muu vastaava peruste. Savo-Pielisen jätelautakunnan alueella perusmaksuun vaikuttaa kiinteistön käyttötarkoituksen lisäksi jätelain mukainen muu vastaava peruste eli lajitteluaktiivisuus kiinteistöllä. Tämä tarkennetaan vielä taksasiakirjaan. Biojätteen lajittelun eli erilliskeräyksen tai kompostoinnin avulla vakituinen asunto saa pienemmän perusmaksun kuin tilanteessa, jossa biojäte laitetaan sekajätteen joukkoon. Perusmaksun porrastaminen on keino kannustaa lajitteluun ja myös biojätteen kompostointiin, johon biojätteen erilliskeräyksen maksu ei millään tavalla vaikuta. Yhtenä vaihtoehtona on aikaisemmin selvitetty sitä, että perusmaksu olisi kaikille asuinkiinteistöille sama, mutta sekajätteen tyhjennys hinta olisi alempi, jos biojätteet lajitellaan erikseen. Tällöin kuitenkin jätekimpoissa, joissa osa kompostoi ja osa ei, ohjaus biojätteen lajitteluun ei toimisi samalla tavalla kuin ohjaus perusmaksulla.

Jätetaksa sovelletaan taksassa esille tuodun soveltamisalan mukaisesti kunnan jätehuollon järjestämisvastuulle kuuluvaan jätteeseen, joita ovat mm. asumisessa syntyvä jäte sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte. Siltä osin kuin taksassa on tuotu esille lajitteluasemien vastaanottohinnat muille kuin kotitalouksille, tarkoitetaan nimenomaan muuta kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä kuin asumisessa syntyvää jätettä. Taksaan tarkennetaan se, että kyseiset lajitteluasemien vastaanottohinnat koskevat kunnallisen hallinto- ja palvelutoiminnan jätettä.

Toissijaisen vastuun TSV-taksa

Kunnallinen jäteyhtiö, Jätekuukko, tarjoaa jätelain 33 §:n mukaisen kunnan toissijaisen vastuun perusteella jätehuoltopalveluja mm. yrityksille. TSV-taksassa on määritelty maksut sellaisille jätehuoltopalveluille, joita kunnallisen jäteyhtiön on mahdollista tarjota. Se, tarjotaanko jotakin palvelua tai otetaanko jokin jäte-erä vastaan kunnan toissijaisen vastuun perusteella, on Jätekuukolla yksittäistapauksellista harkintaa. TSV-palvelun tarjoaminen perustuu aina jätteen haltijan Jätekuukolle esittämään pyyntöön. Jätekuukko ratkaisee palvelun antamisen ottaen huomioon jätteen haltijan palvelutarpeen sekä tämän asiassa antamat tiedot muiden palvelujen saatavuudesta, niiden ehdoista ja soveltuvuudesta pyynnön esittäjälle. Samoin otetaan huomioon markkinaehtoisen toiminnan kartoitukset ja se, onko kyseessä Jätekuukon vastaanottoon soveltuva jäte-erä. Jätelautakunta ei voi ratkaista etukäteen tulevaisuutta ajatellen palvelun saatavuutta yksittäisissä tilanteissa perustuen siihen, mitä palveluja yritykset ilmoittavat tällä hetkellä tarjoavansa. TSV-taksassa palvelujen hinnat ovat sitä varten, että niitä voi olla tarvetta soveltaa.

TSV-palveluille on edelleen Jätekuukon alueellakin tarvetta. Jätekuukon suurimmat yksittäiset TSV-asiakkaat ovat ympäristöalan yrityksiä, jotka tarjoavat jätehuoltopalveluja jätteen tuottajille, mutta tukeutuvat jätteen

käsittelyssä osin kunnallisen jäteyhtiön tarjoamiin vastaanottopalveluihin. Nämä yritykset ovat tyypillisesti itse hyvin tietoisia alan palveluntarjonnasta ja TSV-palvelun saamisen edellytyksistä.

Savo-Pielisen jätelautakunnan valmistelemissa taksassa ei ole kaikkia niitä jätenimikkeitä, joita on tuotu esille YTP ry:n laatimassa listassa alueella vastaanotettavista jätteistä. Ne jätenimikkeet, joille on annettu TSV-taksassa hinta, säilytetään taksassa, koska näitä jätteitä voidaan vastaanottaa tarvittaessa. Joitakin jätteitä voi olla tarvetta ottaa vastaan hyvin harvoin ja harvoilta asiakkailta, mutta vastaanotto on tästä huolimatta kunnan toissijaisen vastuun perusteella tehtävä, jos markkinaehtoista palvelua ei ole tarjolla ja jäte soveltuu kunnan jätehuoltojärjestelmään. Tällaisillekin jätteille on siis oltava TSV-taksassa hinta. Lisäksi tilanne voi olla se, että vaikka markkinaehtoista palvelua on tavallisesti tarjolla kohtuulliseen hintaan, tämä ei yksittäisessä tapauksessa toteudu esimerkiksi jätteen haltijan pienen jätemäärän vuoksi.

Savo-Pielisen jätelautakunta toteuttaa kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvan jätteen taksassa YTP ry:n esille tuomia periaatteita siitä, että TSV-maksut vastaavat jätehuollon järjestämistä aiheutuvia kustannuksia, eikä niitä kompensoida asukkaiden jätemaksuilla tai markkinaehtoisen toiminnan tuloilla. Tämän varmistamiseksi jäteastioiden tyhjennyshinnat poikkeavat kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvan jätteen tyhjennyshinnoista ja jätekeskuksen vastaanottohintoja nostetaan osin kustannusten nousun vuoksi. Mitään jätekeskuksen vastaanottohintoja ei olla laskemassa entiseen nähden. Tiedot palvelujen kustannuksista perustuvat kunnallisen jäteyhtiön toimittamiin tietoihin ja kaikki hinnat ovat olleet koko ajan katteellisia.

Jätelautakunnalla ei ole toimivaltaa ratkaista sitä, eriyttääkö kunnallinen jäteyhtiö kirjanpidossa TSV-palveluja muusta lakisääteisestä palvelusta tai sitä, julkaistaanko näitä tietoja. Jätekuukko toimii asiassa jätelain mukaisesti ja erottelee kirjanpidossaan markkinaehtoisen toiminnan lakisääteisestä toiminnasta. Jätekuukko päättää lisäksi itsenäisesti siitä, mitä markkinaehtoisia palveluja se tarjoaa ja millaisin hinnoin.

Jätelautakunta on tietoinen YTP ry:n esille nostamista jätelakiin suunnitteilla olevista muutoksista liittyen siihen, että jatkossa TSV-palvelua on mahdollista pyytää kuntayhtiöltä vasta sitten, kun markkinapuute on arvioitu sähköisessä tietopalustassa. Jos tietopalustan käyttövelvollisuus asetetaan ainoastaan merkittäviä jäte-eriä, suuria jätteen haltijoita ja jätealan toimijoita, voi se jätelautakunnankin näkemyksen mukaan helpottaa jätteen haltijoiden ja palveluntarjoajien kohtaamista sekä selkeyttää sitä, milloin TSV-palveluille on tarvetta.

Mitä tulee jätehuoltoviranomaisen toteuttamaan seurantaan, jätelautakunta odottaa, ettei jätehuoltoviranomaiselle aseteta mitään erityisiä seurantavelvoitteita tulevassa tietopalustassa. Olisi hyvin ongelmallista, jos jätehuoltoviranomainen, jonka kustannukset katetaan kokonaisuudessaan kunnan asukkailta kerättävillä jätemaksuilla, joutuisi käyttämään resursseja yksityisten jätealan yritysten toisille yrityksille ja julkiselle hallinnolle tarjoamien jätehuoltopalveluiden ehtojen ja niiden kohtuullisuuden selvittämiseen ja arviointiin. Niin kuin nykyäänkin, jätehuoltoviranomainen voi seurata yleisellä tasolla sitä, millaisia TSV-palveluja kunnan jätelaitos tarjoaa.

Yksityishenkilö, Kuopio, 10.10.2018

Savo-Pielisen jätelautakunta aikoo yhä edelleen asettaa jätetaksoja kuntalaisten maksettavaksi jätedirektiivissä (2008/98/EY) annetun *aiheuttamisperiaatteen* (artikla 14) vastaisesti, ja mikä sama asia on uudessa jätedirektiivissä (2018/851) annettu muodossa, että *saastuttaja maksaa -periaatteen mukaisesti jätteen alkuperäisen tuottajan taikka nykyisen tai aiemman jätteen haltijan on vastattava jätehuollon kustannuksista, tarvittavasta infrastruktuurista ja sen toiminnasta aiheutuvat kustannukset mukaan luettuina*. Ja edelleen vielä 4 artiklan 3 kohdan mukaan *jäsenvaltioiden on hyödynnettävä jätehierarkian soveltamisen kannustamiseksi taloudellisia ohjauskeinoja ja muita toimenpiteitä, kuten liitteessä IV a esitettyjä toimenpiteitä tai muita asianmukaisia ohjauskeinoja ja toimenpiteitä*. Näitä toimenpiteitä ovat esimerkiksi:

1. *Jätteen kaatopaikalle sijoittamiseen ja polttamiseen sovellettavat maksut ja rajoitukset, joilla kannustetaan jätteen syntymisen ehkäisemiseen ja kierrätykseen, siten, että kaatopaikalle sijoittaminen pidetään vähiten suositeltavana jätehuoltovaihtoehtona.*

2. *"Maksa siitä mitä heität pois" -järjestelmät, joissa jätteen tuottajia laskutetaan syntyneen jätteen tosiasiallisen määrän perusteella ja tarjotaan kannustimia kierrätettävän jätteen lajitteluun sen syntypaikalla sekä sekajätteen vähentämiseen.*

Viitaten edellä lausuttuun voidaan todeta, että suomalainen jätelaki ei kunnioita edellä lausuttuja periaatteita, kun se asettaa asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen haltijat vastuuseen kunnalle perittävästä jätehuoltomaksusta, vaikka nämä eivät olisi minkään jätteen haltijoita. Itse asiassa jätelaki on itsessään myös ristiriitainen, kun myös se sisältää aiheuttamisperiaatteen (20 §). Sitä ei ole kuitenkaan sovellettu, kun maksuvelvollisuuksien muista perusteista on säädetty.

Edellä lausuttujen perusteella esitän jätelautakunnalle, että jäteastioiden tyhjennyksessä siirrytään todellisen tarpeen mukaisiin tyhjennyksiin (siis asiakkaan tilauksesta tapahtuvaan tyhjennykseen) ja että sekajätteen tyhjennyshintaa nostetaan roimasti esimerkiksi 500:aan tai 1000:een euroon kerralta, jotta jätedirektiiveissä annettu etusijajärjestysvelvoite käytöstä poistettujen aineiden ja esineiden uusiokäytöstä ja kierrättämisestä toimisi myös käytännössä. Viitataan tältä osin myös siihen uutisointiin, jonka mukaan Japanissa on saatu hyviä tuloksia aikaan, kun sekajätteen keräykselle on asetettu huomattavia maksukorotuksia. Vaikka jätelautakunta on aikaisemmin katsonut/lausunut, että keskitetty kunnallinen jätehuolto toisi jätteenhaltijalle etua, koska näin ollen sekajättemaksut ovat pienempiä, ei tällainen peruste saata olla jätelain säädösten ja jätedirektiivissä annetun mukaista.

Kun uusi jätedirektiivi siis velvoittaa jäsenvaltioita toimimaan niin, että ohjauskeinot ja toimenpiteet, kuten *"Maksa siitä mitä heität pois" -järjestelmät, joissa jätteen tuottajia laskutetaan syntyneen jätteen tosiasiallisen määrän perusteella ja tarjotaan kannustimia kierrätettävän jätteen lajitteluun sen syntypaikalla sekä sekajätteen vähentämiseen,*

saatetaan voimaan, ei tällaisia ohjauskeinoja ja toimenpiteitä löydy Savo-Pielisen jätelautakunnan taksaehdotuksesta. Kun Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen konsolidoitu toisinto vielä edellyttää jäsenvaltioilta toiminnan toteuttamista erityisesti kestäväen kehityksen mukaisesti (seut 11 artikla), ja kun ilmeistä on, että kunnallisen jätehuollon pääasiallinen tarkoitus on tällä hetkellä Suomessa turvata kunnallisten jätteenpolttolaitosten toimintaedellytyksiä, ei nyt esitettyä jätetaksaluonnosta voida pitää säädösten ja sopimusten mukaan laadittuna.

Muistutan myös vielä siitä, että EU:n jäsenvaltion kansalaisella on oleva oikeus vedota viranomaista vastaan direktiivissä annetun perusteella silloin, kun asiaa ei ole saatettu kansalliseen lainsäädäntöön direktiivissä annetun mukaisesti ja ajassa ja kun direktiivissä annetut velvoitteet ovat täsmällisiä, selviä ja oikeudellisesti

sitovia. Näin ollen jätetaksoista päätettäessä ei voida poiketa siitä periaatteesta, että jätetaksat on määrätävä aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Nyt ne on määrätty yleisenä ja kollektiivisena vastuuna kaikille kiinteistöjä hallinnoiville tahoille jättämällä aiheuttamisperiaate täysin huomioon ottamatta. Tulkinta, että kaikki kiinteistöt aiheuttaisivat samanlaista tarvetta (säännöllistä jäteastian tyhjentämistä) kunnallisen jätehuollon järjestämiseen, ei ole mitenkään uskottava.

Jätehuollon viranomaispalvelujen vastine yksityishenkilön mielipiteeseen

Jätedirektiivissä 2008/98/EY säädetään toimenpiteistä, joilla suojellaan ympäristöä ja ihmisten terveyttä ehkäisemällä tai vähentämällä jätteen syntymisen ja jätehuollon aiheuttamia haittavaikutuksia sekä vähentämällä materiaalien käytöstä aiheutuvia kokonaisvaikutuksia ja parantamalla tällaisen käytön tehokkuutta. Jätedirektiivi on saatettu kansallisesti voimaan jätelailla (646/2011) ja valtioneuvoston asetuksella jätteistä (179/2012). Jäsenvaltiot ovat voineet valita direktiivin toteuttamisen muodot ja keinot, sillä direktiivi sinänsä velvoittaa jäsenvaltioita vain saavutettavaan tulokseen nähden (Sopimus Euroopan unionin toiminnasta, SEUT, 288 artikla). Hyväksytyt jätedirektiivin muutokset (EU) 2018/851 jäsenvaltioiden on saatettava voimaan viimeistään 5.7.2020.

Jätelakia säädettäessä on tuotu esille, että lain tavoitteena on ohjata jätehuoltoa EU:ssa hyväksytyyn jätehuollon etusijajärjestyksen mukaisiin toimintatapoihin. Jätelain 8 §:ssä on säädetty etusijajärjestyksestä, jota noudatetaan Savo-Pielisen jätelautakunnankin päätöksenteossa siten, että saavutetaan kokonaisuutena arvioiden paras tulos. Jätelain 20 §:ssä on säädetty aiheuttamisperiaatteesta, jonka mukaan jätteen alkuperäinen tuottaja taikka nykyinen tai aiempi jätteen haltija vastaa jätehuollon kustannuksista. Edelleen jätelain 78.1 §:ssä on säädetty, että kunnan on perittävä järjestämästään jätehuollosta ja siihen liittyvistä tehtävistä sille aiheutuvien kustannusten kattamiseksi jätemaksua, jonka perusteista määrätään lain 79 §:n mukaisesti kunnan hyväksymässä jätetaksassa. Kiinteistön haltija tai muu jätteen haltija, jonka jätteen jätehuollon kunta järjestää, on lain 80 §:n mukaan velvollinen maksamaan jätemaksun aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Sääntely vastaa jätedirektiivin 14 artiklan vaatimuksia. Jätetaksan mukaiset maksut kohdistuvat kiinteistöjen haltijoille, jotka ovat myös jätteen haltijoita tai muihin jätteen haltijoihin, joiden jätehuollon kunta järjestää.

Jätelautakunta on uutta jätetaksoa valmistellessaan ottanut nimenomaan huomioon sen, että taloudellisilla ohjaukeinoilla kannustetaan etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon. Jätemaksuihin tehtävät alennukset kohdennetaan kierrätettäviin hyötyjätteisiin. Energiahyödynnettävän sekajätteen tyhjennysmaksuilla kompensoidaan kierrätettävien hyötyjätteiden keräystä, minkä lisäksi sekajätteen käsittelymaksulla katetaan erilaisia kiinteitä kustannuksia. Kun sekajätteen tyhjennykset ovat kaikista jätelajeista kalleimpia, asukkaita kannustetaan jätteiden lajitteluun ja kierrättämiseen sekä sekajätteen vähentämiseen. Esitetty sekajäteastian tyhjennyshinnan voimakas nostaminen ei olisi perusteltua. Merkittävä hinnankorotus voisi johtaa jätteiden päättämiseen epäasianmukaiseen käsittelyyn, kuten jätehuoltomääräysten vastaiseen polttoon kiinteistöllä tai jätteiden vientiin luvatta aluekeräyspisteisiin. Jätelautakunta huolehtii, että kaikki jätemaksut ovat kohtuullisia ja vastaavat kokonaisuudessaan jätehuollosta aiheutuvia kustannuksia.

Kiinteistöillä syntyvän jätteen määrä on otettu jätetaksassa huomioon siten, että eri kokoisilla jäteastioilla on eri tyhjennyshinnat. Jäteastian koko (140-660 litraa) on järkevää sovittaa kiinteistöllä syntyvään jätemäärään. Tulevaisuudessa kunnallisessa jäteyhtiössä voidaan selvittää myös mahdollisuuksia painoperusteiseen hinnoitteluun, jos jäteastioiden punnitsemiseen tyhjentämisen yhteydessä saadaan toimivia ratkaisuja. Jäteastiakoon lisäksi tyhjennysten määrä vaikuttaa jätemaksun suuruuteen. Jätetaksassa ei ratkaista sitä, miten usein jäteastiat tulee tyhjentää, vaan asiasta on säädetty kunnallisissa jätehuoltomääräyksissä. Koska kaikkea jätettä ei voida kierrättää ja sekajätettäkin syntyy, määräysten mukaiset riittävän tiheät tyhjennysvälit varmistavat tehokkaat jätteenkuljetukset ja sen, ettei jätteestä aiheudu haittoja ympäristölle ja terveydelle. Syntyvän jätteen määrä otetaan näin ollen huomioon niin pitkälle kuin mahdollista vaarantamatta ympäristövastuullisen jätehuollon toteuttamista.